

مرحله اول المپیاد ادبیات فارسی پایه نهم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

تعداد سوال: ۳۰

نام و نام خانوادگی داوطلب:

مدت پاسخگویی: ۵۰ دقیقه

شماره داوطلبی:

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۷/۱۱/۲۹

ساعت شروع: ۱۰ صبح

استفاده از ماشین حساب ممنوع می باشد.

آزمون دارای نمره منفی می باشد.

۱- در کدام گزینه واژه‌های مشخص شده، درست معنی شده‌اند؟

- (۱) تو را ای گران‌مایه، دیرینه ایران
(۲) به ستاره‌های نقره‌فام و ماه که چون ظرفی سیمگون می‌درخشند، می‌نگرم. (نقره‌ای - طلایی)
(۳) به نزد مهان و به نزد کهان
(۴) حافظا، در کنج فقر و خلوت شب‌های تار تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور (تاریک - دعایی که آهسته در دل جاری شود)

۲- هم‌معنی واژه‌های «تپنده - مهد - زنگار - مهر» به ترتیب در کدام گزینه‌ها آمده است؟

- (الف) نیمه‌شب گهواره‌ها آرام می‌جنبند
(ب) بیمار خنده‌های توام بیش تر بخند
(ج) از آینه‌ها غبار خاموشی را
(د) گفتم خموش «آری» و همچون نسیم صبح لرزان و بی‌قرار وزیدم به سوی تو
- (۱) الف - د - ب - ج (۲) د - الف - ج - ب (۳) الف - ج - ب - د (۴) د - ب - ج - الف

۳- زوج‌واژه‌های کدام گزینه به ترتیب «هم‌خانواده، مترادف و متضاد» هستند؟

- (۱) غنی و مغتنم / هم‌جوشی و هم‌کوشی / ستد و داد
(۲) حجت و احتیاج / رمق و توان / جسور و ترسو
(۳) مبصر و بصیرت / حرص و هوس / گونه‌گونی و یگانگی
(۴) مساعی و سعی / کهنسالی و فرتوتی / رستن و اسارت

۴- کدام گزینه نادرستی املائی دارد؟ (تشدید جزو غلط املائی به‌شمار نمی‌رود)

- (۱) در حبس و خلوتم تا وارهم به مرگ
(۲) هم‌نشین تو، از تو به باید
(۳) همه کار ایام درس است و پند
(۴) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند
- یا پر برآورم بهر پریدنی
تا تو را عقل و دین بیافزاید
دریغا که شاگرد هشیار نیست
نه همه مستمعی فهم کند این اسرار

۵- شمار غلط‌های املائی در کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) مقاومت عزیزم - حیاط معمول - غافله و کاروان
(۲) سرچشمه جاودانه‌گی - قفنوس‌وار - تداعی صحنه کربلا
(۳) مضحر آرزو - شط‌العرب - مقرر فرماندهی
(۴) ویرانی مارچ - سلاله جوانمردان - عقل باژگونه

۶- واژه‌های درون کمانک به ترتیب در جاهای خالی کدام گزینه قرار می‌گیرد؟

- (۱) پروین، ستم نمی‌کند ار باغبان دهر
(۲) خواستن تنها نمی‌ارزد به کار
(۳) عده‌ای با در کوچه
(۴) را زدم تا بشناسم خود را (خیش - خویش)
- گل را چراست عزت و از چه روست (خوار - خار)
..... با گیرد قرار (خواستن - خاستن)
عده‌ای بی داخل قصر (اساس - اثاث)

۷- شاعران کدام بیت‌ها معاصر هم هستند؟

- (الف) چو خواهی که نامت بود جاودان
(ب) بنی‌آدم اعضای یک‌دیگرند
(ج) کم گوی و به‌جز مصلحت خویش مگوی
(د) اقوام روزگار به اخلاق زنده‌اند
(ه) مار بد، تنها تو را بر جان زند
- مکن نام نیک بزرگان نهران
که در آفرینش ز یک گوهرند
چیزی که نپرسند تو از پیش مگوی
قومی که گشت فاقد اخلاق، مردنی است
یار بد بر جان و بر ایمان زند
- (۱) الف - ج - ه (۲) الف - ب - د (۳) ب - ج - د (۴) الف - د - ج

۸- شمار جمله‌های کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) با صدای رادیو به خودم آمدم. تند تند وسایلم را جمع و جور کردم و همه کتاب‌هایم را در کیفم گذاشتم.
 (۲) با عجله در حالی که دل تو دلم نبود داشتم از در بیرون می‌رفتم که یک مرتبه از خواب پریدم.
 (۳) یکی از مواردی که در برابر بزرگترها باید رعایت کنیم، این است که در نشست و برخاست پیش آنان، مؤدب باشیم.
 (۴) اساساً واقعیت، گمانی است که به ما توان ندیدن «امر واقع» را می‌دهد. از این روست که با «امر واقع» روبه‌رو می‌شویم.

۹- واژه‌های کدام گزینه، به ترتیب برای جاهای خالی جملات زیر مناسب‌ترند؟

- (الف) باید سلاح تیزتری برداشت/ دیگر سلاح سخن کارساز نیست.
 (ب) در این چمن که ز گل‌های برگزیده است/ برای چیدن گل، انتخاب لازم نیست.
 (ج) انگار مدتی است که احساس می‌کنم/ از دو سه سال گذشته‌ام.
 (د) ای تمام ناله‌هایت بی صدا/ مادر ای شعر خدا!

- (۱) سردتر - پُرتر - خاکستری - زیبا
 (۲) سرد - پُرتر - خاکستری - زیباترین
 (۳) سردتر - پُر - خاکستری‌ترین - زیبا
 (۴) سرد - پُر - خاکستری‌تر - زیباترین

۱۰- در کدام گزینه «پرسش انکاری» از ادبیات تعلیمی بهره گرفته است؟

- (۱) نگفتمت مرو آن‌جا که میتلات کنند؟
 (۲) دست عشق از دامن دل دور باد
 (۳) چو بتوان راستی را درج کردن
 (۴) که گفتت برو دست رستم ببند؟
 (۱) که سخت دست درازند بسته پات کنند
 (۲) می‌توان آیا به دل دستور داد؟
 (۳) دروغی را چه باید خرج کردن؟
 (۴) نیندد مرا دست چرخ بلند

۱۱- اگر بخواهیم غزلی بسراییم، بهتر است آن را با کدام بیت آغاز کنیم؟

- (۱) گر تکبر می‌کنی، با خواجگان سفله کن
 (۲) همای اوج سعادت به دام ما افتد
 (۳) بزد تیر بر چشم اسفندیار
 (۴) این سخن پروین نه از روی هواست
 (۱) ور تواضع می‌کنی، با مردم درویش کن
 (۲) اگر تو را گذری بر مقام ما افتد
 (۳) سیه شد جهان پیش آن نامدار
 (۴) هر کجا نور است ز انوار خداست

۱۲- در کدام گزینه رابطه تضاد معنایی وجود ندارد؟

- (۱) گل عزیز است غنیمت شمردش صحبت
 (۲) به عمری یک نفس با ما چو بنشینند برخیزند
 (۳) ما از برون در شده مغرور صد فریب
 (۴) ای دو چشم خوش پر آب تو در خوابی خوش
 (۱) که به باغ آمد از این راه و از آن خواهد شد
 (۲) نهال شوق در خاطر چو برخیزند بنشانند
 (۳) تا خود درون پرده چه تدبیر می‌کنند
 (۴) وی دو زلف کز پر تاب تو در تایی خوش (زلف کز: موی پر پیچ و خم)

۱۳- در کدام گزینه تلمیح به کار نرفته است؟

- (۱) سلیمان که شد شاه دیو و پری/ از او یافته تاج و انگشتری
 (۲) خلیل از وجودش پر انوار گشت/ که بر روی گلنار گلنار گشت
 (۳) کوه که نامش به گرانی است نشر/ جنبش ناچار کند روز حشر
 (۴) هم‌چنین فرمود ایزد در نبی/ «لیس للانسان الا ما سعی» (نبی: قرآن)

۱۴- آرایه مشخص شده در کدام گزینه وجود ندارد؟

- (۱) تا شدم حلقه به گوش در میخانه عشق
 (۲) گر تیر تو ز جوشن پولاد بگذرد
 (۳) ای دیو سپید پای در بند
 (۴) دوست می‌دارم من این نالیدن دلسوز را
 (۱) هر دم آید غمی از نو به مبارک‌بادم (کنایه)
 (۲) پیکان آه بگذرد از کوه آهنین (تشبیه)
 (۳) ای گنبد گیتی ای دماوند (تشخیص)
 (۴) تا به هر نوعی که باشد بگذرانم روز را (تشبیه)

۱۵- در متن زیر چه عاملی باعث روانی و جذابیت متن شده است؟

«پسرکی بود که می‌خواست خدا را ملاقات کند، چمدانی برداشت و درون آن را پر از ساندویچ و نوشابه کرد. پیرمردی را دید. پیش او رفت و روی نیمکت نشست. پیرمرد گرسنه به نظر می‌رسید، پسرک هم احساس گرسنگی می‌کرد. یک ساندویچ و یک نوشابه به پیرمرد تعارف کرد. وقتی پسرک به خانه برگشت، مادرش با نگرانی از او پرسید: تا این وقت شب کجا بودی؟ پسرک در حالی که خیلی خوشحال به نظر می‌رسید، جواب داد: پیش خدا! پیرمرد هم به خانه‌اش رفت. همسر پیرش با تعجب پرسید: چرا این قدر خوشحالی؟ پیرمرد جواب داد: امروز بهترین روز عمرم بود، من امروز در پارک با خدا غذا خوردم!

- (۱) استفاده از واژگان مترادف
 (۲) کوتاهی جملات و تنوع افعال
 (۳) ایجاد شبکه معنایی
 (۴) گسترش واژه‌های متضاد

۱۶- کدام گزینه از نظر نگارشی نیاز به ویرایش ندارد؟

- (۱) یکی از خوبیت‌هایی که در کتاب وجود دارد، دست یافتن به ناشناخته‌هاست.
- (۲) در بین شاعران ایرانی، محبوبیت حافظ از همه شاعران بیش‌تر است.
- (۳) بیگانگان، توسط خودفروشان داخلی، به ثروت‌های ما دسترسی پیدا کرده‌اند.
- (۴) گل که او را هدیه بهشت می‌دانند، در نگاه من ای گل، خار است.

۱۷- کدام روش «پرورش ذهن» در نوشته زیر نمود بیشتری دارد؟

آدم آهنی‌ها هیچ احساسی ندارند، فقط ظاهرشان شبیه انسان است. آدم آهنی‌ها هیچ‌وقت نمی‌خوابند، هیچ‌وقت با کسی دوست نمی‌شوند، هیچ‌وقت پشت پنجره نمی‌ایستند و از باران بهاری لذت نمی‌برند. بعضی آدم‌ها مثل آدم آهنی هستند؛ سرد، بی‌روح. تنها انگار آمده‌اند که کار کنند و کار کنند و کار کنند و شب خسته شوند و بخوابند. هیچ‌وقت دست کسی را به گرمی نمی‌فشارند و از نوشیدن چای لیمو کنار یک دوست قدیمی لذت نمی‌برند.

- (۱) دگرگونه نوشتن
- (۲) نوشتن افکار و گفتار
- (۳) سنجش و مقایسه
- (۴) نگاه کردن و نوشتن

۱۸- کدام لحن در هیچ یک از بیت‌های زیر دیده نمی‌شود؟

- (الف) آسمانش را گرفته تنگ در آغوش / ابر با آن پوستین سرد نمناکش
- (ب) ای دشمن / من حسین کوچک ایران زمین هستم / یک‌تنه با تانک‌هاتان در کمین هستم
- (ج) کودکی از جمله آزادگان رفت برون با دو سه همزادگان
- (د) خداوند نام و خداوند جای خداوند روزی‌ده رهنمای

- (۱) حماسی
- (۲) تعلیمی
- (۳) توصیفی
- (۴) روایی

۱۹- در کدام گزینه نظر نویسنده درس «دریچه‌های شکوفایی» درباره تصاویر نیامده است؟

- (۱) برخی دیدنی‌ها خوشایند هستند و قلب و ذهن را شاد می‌کنند.
- (۲) برخی دیدنی‌ها ناخوشایندند و برای قلب و ذهن ناراحت‌کننده هستند.
- (۳) چشم را باید بر ناخوشایندها بست تا دریچه ذهن و قلب باز شود.
- (۴) چشم‌ها را بر ناخوشایندها نمی‌بندم؛ چون بخشی از زندگی هستند.

۲۰- کدام گزینه با بیت زیر هم‌سوایی معنایی دارد؟

«ستودن نداند کس او را چو هست / میان بندگی را ببایدت بست»

- (۱) ز گنه ذات او کس را خبر نیست به جز دیدار او چیزی دگر نیست
- (۲) ای در صفت ذات تو حیران که و مه وز هر دو جهان خدمت درگاه تو به
- (۳) نه کس زو زاده نه او زاده از کس یکی ذات است در هردو جهان بس
- (۴) دل را به حریم عشق بسپار و برو فرسنگ به فرسنگ خدا با ما هست

۲۱- مفهوم کدام گزینه در عبارت زیر پیدا نمی‌شود؟

«نگاه کن مرغان هوا و حشرات زمین را هر یکی بر شکلی دیگر و بر صورتی دیگر و همه از یک‌دگر نیکوتر؛ هر یکی را آنچه به کار باید، داد و هر یکی را بیاموخته که غذای خویش چون به دست آورد ... و این عالم خانه خداست و فرش وی زمین است، ولکن سقفی بی ستون و این عجب‌تر است و تو از عجایب این غافل؛ که خانه بس بزرگ است و چشم تو بس مختصر و در وی نمی‌گنجد».

- (۱) به هر که هر چه ضرور است داده‌اند آن را بس است آب گهر آسیای دندان را
- (۲) گو نظر باز کن و خلقت نارنج ببین ای که باور نکنی فی الشجر الاخضر نار (الشجر الاخضر: درخت سبز/ نار: آتش)
- (۳) برگذر ای دل غافل که جهان در گذر است که همه کار جهان رنج دل و درد سر است
- (۴) آسمان چون خیمه‌ای بر پای کرد بی ستون کرد و زمینش جای کرد

۲۲- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«چو کنعان را طبیعت بی هنر بود پیمبرزادگی قدرش نیفزود»

- (۱) تقدم گوهر اصل بر گوهر تن
- (۲) تقدم گوهر تن بر گوهر اصل
- (۳) گوهر اصل همان گوهر تن است
- (۴) گوهر تن را نباید اصل دانست

۲۳- کدام گزینه ویژگی «عاقبت‌اندیش‌ترین دوست» را در شعر «دوران‌دیشی» نشان می‌دهد؟

- (۱) صورت ظاهر چه جویی ای جوان
- (۲) ز دشمن شنو سیرت خود که دوست
- (۳) کسی کو به دانش توانگر بود
- (۴) یار بد دشمن است رویاروی

۲۴- در کدام گزینه مفهوم «شدن» با بیت زیر یکسان است؟

«مهتری گر به کام شیر در است شو خطر کن ز کام شیر بجوی»

- (۱) جهان بهشت شد از نوبهار، باده بیار
- (۲) یاری اندر کس نمی‌بینم، یاران را چه شد؟
- (۳) زاهد خلوت‌نشین، دوش به میخانه شد
- (۴) شود آیا که خرامان ز درم باز آیی؟

۲۵- مفهوم «آشکار بودن خدا در پدیده‌های آفرینش» از کدام گزینه دریافت نمی‌شود؟

- (۱) به دریا بنگرم دریا تو بینم
- (۲) باید امروز حواسم باشد/ که اگر قاصدکی را دیدم/ آرزوهایم را/ بدهم تا برساند به خدا
- (۳) گاه خورشید و گهی دریا شوی
- (۴) خدایی که در این نزدیکی است/ لای این شب‌بوها/ پای آن کاج بلند/ روی آگاهی آب

۲۶- کدام گزینه از ادبیات تعلیمی بهره‌مند است و به ناپایداری دنیا اشاره دارد؟

- (۱) مدار ایچ تیمار با جان به هم
- (۲) عمری است مرا تیره و کاری است نه راست
- (۳) چون مرغ بر این کنگره تا کی بتوان خواند
- (۴) طی نگشته روزگار کودکی پیری رسید

۲۷- در درس «زن پارسا» کدام ویژگی برای «رابعه» بیان نشده است؟

- (۱) اهل روی بر خاک نهادن بود
- (۲) اهل معرفت و عرفان بود
- (۳) اهل شب‌زنده‌داری بود
- (۴) اهل شفاعت مقرران آسمان بود

۲۸- مفهوم کدام گزینه در عبارت زیر نیامده است؟

«به غم مردمان شادی مکن تا مردمان نیز به غم تو شادی نکنند. داد ده تا داد یابی. خوب گوی تا خوب شنوی»

- (۱) گرچه یاران همه از شادی ما غمگینند
- (۲) از مکافات عمل غافل مشو
- (۳) نکردند رغبت هنرپروران
- (۴) بدان کز زبان است مردم را به رنج

۲۹- کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها هم‌سوئی معنایی ندارد؟

- (۱) یار آن باشد که آنده یار کشد
- (۲) کند هم‌صحبت بد در نظرها خار، نیکان را
- (۳) یار بد همچو خار دان به درست
- (۴) نیک‌نامی خواهی ای دل با بدان صحبت مدار

۳۰- مفهوم کدام گزینه در روان‌خوانی «دروازه‌ای به آسمان» نیامده است؟

- (۱) کوتاهی عمر
- (۲) جاودانگی
- (۳) ایستادگی
- (۴) خاموشی